

Nr 207.

Av herrar **Håstad** och **Larsson** i Stockholm, *om anvisande av särskilt anslag till statens konstråd.*

I kungl. proposition den 19 februari 1937, nr 157, föreslogs inrättandet av ett statligt organ, statens konstråd. Framställningen bifölls av riksdagen, som i skrivelse den 27 maj 1937, nr 312, anmälde, att riksdagen till konstrådet för budgetåret 1937/38 under åttonde huvudtiteln hade anvisat ett anslag av 9 000 kronor.

För ett vart av påföljande tvenne budgetår beviljade riksdagen å åttonde huvudtiteln för täckande av kostnaderna för konstrådets verksamhet 11 000 kronor och för budgetåret 1940/41 7 500 kronor.

För därpå följande budgetår har emellertid Kungl. Maj:t icke gjort framställning om anslag under åttonde huvudtiteln. Kostnaderna för konstrådets verksamhet hava täckts därigenom att chefen för kungl. ecklesiastikdepartementet av för kommittéändamål till förfogande stående medel anvisat erforderligt belopp.

I sin petitaframställning den 4 juni 1946 (bil.) hemställde konstrådet dels att Kungl. Maj:t måtte hos 1947 års riksdag utverka anslag i principiell likhet med vad som skett till och med budgetåret 1940/41 och dels att anslag måtte utgå med något ändrat belopp och efter i vissa avseenden annorlunda grunder än som gällde för nu löpande budgetår och som angåvos i Kungl. Maj:ts nådiga brev den 28 juni 1946.

Som motivering för sin hemställan i förstnämnda avseende underströk statens konstråd, att konstrådet vore en av riksdagen beslutad fast statlig institution och att dess verksamhet principiellt hade annan karaktär än det arbete, som utfördes av en utav Kungl. Maj:ts tillsatt kommitté.

Statsverkspropositionen innehåller emellertid icke någon sådan framställning, som av konstrådet åsyftas.

Det torde böra understrykas, att frågan icke har någon egentlig ekonomisk räckvidd. Det belopp, som statens konstråd behöver, torde under alla förhållanden komma att erhållas antingen genom att anslag upptages å åttonde huvudtiteln eller också genom att departementschefen använder till hans förfogande stående kommittéanslag. Ur riksdagens synpunkt torde det emellertid icke kunna anses likgiltigt vilket alternativ, som väljes. Det måste nämligen vara riktigare, att riksdagen direkt förbehåller sig rätten pröva vederbörande anslag, vilket kan ske genom att medel beviljas å åttonde huvudtiteln. Principiellt kan det ej heller anses vara tillfredsställande att den provisoriska anordning, som rått de senaste åren, får fortbestå.

Under hänvisning till vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte under åttonde huvudtiteln till Statens konstråd: Omkostnader, i överensstämmelse med statens konstråds framställning den 4 juni 1946, bevilja ett förslagsanslag å 9 000 kronor.

Stockholm den 21 januari 1947.

Elis Håstad.

Yngve Larsson.

Bilagor.

Till Konungen.

Såsom framgår av Kungl. Maj:ts i avskrift bifogade nådiga brev av den 30 juni 1937, fastställde Kungl. Maj:t, sedan riksdagen ställt erforderliga medel till förfogande, de ersättningar, som skulle utgå till ledamöterna i statens konstråd, ävensom anslag till täckande av kostnaderna för konstrådets verksamhet.

För budgetåret 1937/38 utgjorde anslaget 9 000 kronor, för ett vart av påföljande två budgetår 11 000 kronor och för budgetåret 1940/41 7 500 kronor. För därpå följande år har emellertid Kungl. Maj:t icke i likhet med tidigare i statsverksproposition upptagit någon framställning om anslag till täckande av skilda kostnader för konstrådets verksamhet, utan hava dessa kostnader i stället täckts genom utanordning från medel, vilka stått till statsrådets och chefens för kungl. ecklesiastikdepartementet förfogande. Ej heller för innevarande år har sålunda någon framställning förelagts riksdagen och komma följaktligen kostnaderna till och med den 30 juni 1947 att tackas på sätt som skett alltsedan den 1 juli 1941.

Konstrådet har efter krigets slut i en underdånig skrivelse av den 17 augusti 1945 anhållit att anslaget till konstrådet måtte få återgå till den ordning, som ursprungligen tillämpats, vilken anhållan dock icke föranledde någon Eders Kungl. Maj:ts åtgärd. I anledning av en motion har frågan även prövats av 1945 års riksdag, som därvid hänvisade till att förslag i ärendet borde ankomma på Kungl. Maj:t.

Kriget i världen är nu sedan över ett år avslutat och förefinnes därför enligt konstrådets förmenande icke någon anledning, varför man i fråga om anslaget till konstrådet icke skulle återgå till den ordning, som ursprungligen tillämpats. Konstrådet utgör som bekant en av Kungl. Maj:t och riksdagen skapad institution och böra kostnaderna för dess verksamhet upptagas i statsverkspropositionen på samma sätt som sker i fråga om övriga statliga organ. Konstrådet har icke karaktär av eller likhet med någon kommitté och synes det ej heller vara tillfredsställande att kostnaderna såsom varit fallet under det provisorium, vilket bestått under kriget, skola utgå från ett kommittéanslag.

Konstrådet hemställer också nu, att den principiella omläggning måtte äga rum, att anslag till konstrådets verksamhet under särskild rubrik måtte upptagas i 1947 års statsverksproposition.

I fråga om beloppet hemställer konstrådet också att en principiell återgång till de normer, som angåvos i 1937 års nådiga brev, åter bliva tillämpliga. Detta skulle medföra, att till ledamöterna skulle utgå ett fast årsarvode av 500 kronor. Under provisoriet hava vederbörande endast erhållit sammanträdes-

ersättning. Det förhåller sig emellertid så, att konstrådets verksamhet numera är betydligt mer omfattande och tidskrävande än under krigsåren, då statsmakterna ansågo sig nödsakade att inhibera alla anslag för konstnärlig utsmyckning. Större delen av ledamöterna i konstrådet utgöres av utövande konstnärer, vilka såväl vad beträffar den nuvarande sammansättningen som säkerligen också i framtiden måste förutsättas vara beroende av de inkomster, som deras arbete kan tillföra dem. I betraktande av det verkligt betydande arbete, som medlemmarna måste nedlägga för fullgörandet av sin ur kulturell synpunkt säkerligen icke betydelselösa uppgift, torde en årlig ersättning av 500 kronor ej heller kunna anses vara för hög.

Genom Kungl. Maj:ts kungörelse om ändrad lydelse av § 9 instruktionen den 26 november 1937 (nr 883) för statens konstråd, avgiven den 3 januari 1941, föreskrives, att en av överintendenten och chefen för Nationalmuseum utsedd representant för museet skulle, därest museet ej är företrätt inom konstrådet, kallas till konstrådets sammanträden. Ersättning till vederbörande utgår för nu löpande år i likhet med vad fallet är beträffande ordinarie ledamöter. Samarbetet med Nationalmuseum är synnerligen intimt och också betydelsefullt. Under det sista året har Nationalmuseum representerats av överintendenten och chefen för Nationalmuseum, som ej endast vid sammanträdena utan i all synnerhet under tiden mellan sammanträdena nedlagt ett mycket uppskattningsvärt arbete. Det synes konstrådet rimligt, att vederbörande representant för Nationalmuseum i ersättningsavseende jämställas med konstrådets ordinarie ledamöter och borde sålunda även till honom utgå ett årsarvode å 500 kronor. Skulle Nationalmuseum komma att representeras av olika personer, kommer givetvis en uppdelning av arvodet att äga rum, men torde några särskilda regler härför knappast behövas. Det skulle sålunda vara tillräckligt med en föreskrift att till Nationalmusei representant skulle utgå ett årsarvode av 500 kronor i likhet med arvodet till konstrådets övriga ledamöter.

Konstrådet består av sju ledamöter. Ordföranden har emellertid i år liksom tidigare hemställt, att något arvode icke måtte utgå till honom och skulle, om arvode tillerkännes Nationalmusei representant, antalet arvodesberättigade ledamöter även i fortsättningen endast komma att utgöra sju.

Sekreteraren åtnjuter för närvarande ett årligt arvode av 2 800 kronor. Motsvarande belopp utgjorde innan kriget alltsedan konstrådets instiftande 3 000 kronor. Sekreterarens göromål hava sista året varit betydligt mer krävande och tidsödande än något tidigare år. Konstrådet anhåller också, att arvodet till sekreteraren måtte fastställas till 3 000 kronor, men att å detta belopp måtte utgå indextillägg eller motsvarande höjning.

Till expenser, resor och dagtraktamenten hemställes om ett oförändrat till 2 500 kronor maximerat belopp.

Under hänvisning till vad ovan anförts, får konstrådet i underdånighet hemställa

att Kungl. Maj:t måtte hos 1947 års riksdag utverka följande anslag till statens konstråds verksamhet under budgetåret 1947/48, nämligen:

a) till envar av konstrådets sex ledamöter ett arvode för helt år räknat med 500 kronor att utgå kvartalsvis i efterskott med en fjärdedel av arvodet varje gång, med skyldighet för ledamot, för vilken suppleant vid förfall inträtt i hans ställe, att av sitt arvode åt suppleanten avstå ett belopp av 18 kronor för sammanträdesdag; dock högst 90 kronor för kvartal räknat;

b) till Nationalmusei representant likaledes ett belopp å 500 kronor för helt år räknat att utgå i överensstämmelse med vad ovan angivits;

c) till konstrådets sekreterare ett årligt arvode å 3 000 kronor att utgå månadsvis i efterskott med en tolfedel varje gång med tillägg av sedvanligt indextillägg eller med motsvarande förhöjning i form av ett för hela året fastställt tillägg;

d) ledamot eller suppleant, som är bosatt utom Stockholm, skulle därjämte äga att, då han deltagit i konstrådets sammanträden i Stockholm — utöver honom tillkommande arvode — äga åtnjuta ersättning med 12 kronor per sammanträdesdag samt för resor enligt den klass i allmänna resereglementet, efter vilken han på grund av sin tjänsteställning erhåller ersättning, dock lägst klass I b.

För andra resor av konstrådets ledamöter eller sekreteraren, som finnas erforderliga för fullgörande av konstrådets uppgift, skall utgå resekostnadsersättning enligt enahanda grunder. Räkning å resekostnader skall icke gäldas förrän räkningen av statskontoret granskats och godkänts till utbetalning;

e) till expenser, resor och dagtraktamenten skulle konstrådet äga använda ett belopp av högst 2 500 kronor för helt år räknat.

Stockholm den 4 juni 1946.

Underdånigst
för statens konstråd:

Ake Wiberg.

Gustaf Lindgren.

Kungl. Maj:ts nådiga brev till statskontoret.

I skrivelse den 27 maj 1937, nr 312, anmälde riksdagen, att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts i proposition den 19 februari 1937, nr 157, framställt förslag till konstrådet för budgetåret 1937/1938 under åttonde huvudtiteln anvisat ett anslag av 9 000 kronor.

På förekommen anledning hava därefter byggnadsstyrelsen, akademien för de fria konsterna och konstnärernas riksorganisation till Kungl. Maj:t inkommit med förslag till ledamöter i konstrådet.

Kungl. Maj:t förordnar, att från och med den 1 juli 1937 skall vara inrättat ett konstråd med uppgift att handhava ledningen av den statliga konstfrämjande verksamhet, som avses i Kungl. Maj:ts ovannämnda proposition och varom närmare bestämmelser framdeles komma att av Kungl. Maj:t meddelas i en för konstrådet utfärdad instruktion.

Konstrådet skall bestå av sju ledamöter, av vilka sex förordnas av Kungl. Maj:t och den sjunde väljes av de sålunda utsedda. Bland nämnda sex ledamöter skall Kungl. Maj:t utse en att vara konstrådets ordförande; av de återstående fem ledamöterna, bland vilka Kungl. Maj:t utser en att vara vice ordförande, skall en vara representant för byggnadsstyrelsen och utses efter förslag av denna styrelse samt två vara målare och två skulptörer, de fyra sistnämnda utsedda efter förslag av akademien för de fria konsterna och den sammanslutning av konstnärer, som Kungl. Maj:t bestämmer. Sistberörda förslag böra upptaga vardera minst två målare och två skulptörer. Den ledamot, som väljes av de av Kungl. Maj:t förordnade ledamöterna, skall vara en person, som, ehuru icke konstnär, gjort förtjänstfulla insatser i konstlivet. För en var av de fyra ledamöterna, som äro antingen målare eller skulptörer, skall Kungl. Maj:t förordna en suppleant. Dessa suppleanter skola kallas till konstrådets sammanträden och äga deltaga i överläggningarna men ej i besluten, med rätt för suppleant att få avvikande mening antecknad till protokollet. Vid förfall för ordinarie ledamot har dennes suppleant att inträda såsom ledamot i konstrådet i den ordinarie ledamotens ställe med samma skyldighet och befogenhet som ordinarie ledamot.

Kungl. Maj:t förordnar sekreteraren hos konstrådet. Sekreteraren åligger att bereda och föredraga på rådets prövning ankommande ärenden, att föra konstrådets protokoll samt att eljest fullgöra vad enligt konstrådets instruktion kan komma att åläggas honom.

Konstrådet sammanträder på kallelse av ordföranden. Konstrådets sammanträdesort är Stockholm.

Ordföranden, annan ledamot och sekreteraren äga åtnjuta följande arvoden för helt år räknat, nämligen ordföranden 1 000 kronor, en var av övriga ledamöter 500 kronor och sekreteraren 3 000 kronor, att utgå till ordföranden och övriga ledamöter kvartalsvis i efterskott med en fjärdedel av arvodet varje gång samt till sekreteraren månadsvis i efterskott med en tolfedel varje gång, med skyldighet för ledamot, för vilken suppleant vid förfall inträtt i hans ställe, att av sitt arvode till suppleanten avstå ett belopp av 18 kronor för sammanträdesdag, dock högst 90 kronor för kvartal räknat.

Ledamot eller suppleant, som är bosatt utom Stockholm, äger då han deltagar i konstrådets sammanträden i Stockholm — utöver honom tillkommande arvode — åtnjuta ersättning med 12 kronor för sammanträdesdag samt för resor till konstrådets sammanträden rese- och traktamentsersättning enligt rese- och traktamentsklass 1 B i allmänna resereglementet, därest han icke på grund av innehavande befattning är berättigad till ersättning enligt högre klass.

För sådana andra resor av konstrådets ledamöter, som befinnas erforderliga för fullgörande av konstrådets uppgifter, utgår — utöver fastställt arvode — rese- och traktamentsersättning enligt nämnda klass.

Statskontoret skall granska reseräkning före utbetalningen.

Till expenser, resor och dagtraktamenten äger konstrådet använda ett belopp av högst 2 000 kronor för helt år räknat.

Nämnda arvoden samt det till expenser, resor och dagtraktamenten anslagna beloppet skola för budgetåret 1937/38 utgå ur förenämnda av riksdagen beviljade anslag å 9 000 kronor.

Härjämte förordnar Kungl. Maj:t för tiden från och med den 1 juli 1937 tills vidare till och med den 30 juni 1940 till ledamöter av konstrådet t. f. statssekreteraren i ecklesiastikdepartementet Nils Teofil Löwbeer, med uppdrag tillika att vara konstrådets ordförande, byggnadsrådet Paul Gunnar Hedqvist såsom representant för byggnadsstyrelsen, med uppdrag tillika att vara rådets vice ordförande, t. f. professorerna vid konsthögskolan Isaac Hirsch Grünewald, porträtt- och landskapsmålaren Johan Albin Johansson, bildhuggaren Ivar Viktor Johansson och skulptören Eric Grate ävensom till suppleant för Grünewald t. f. professorn vid konsthögskolan Otte Sköld, för Johansson målaren Hilding Gunnar Oskar Linnqvist, för Johansson t. f. professorn vid konsthögskolan Nils Axel Gustav Sjögren och för Grate bildhuggaren Johan Anders Lundqvist.

Till sekreterare i konstrådet förordnar Kungl. Maj:t filosofie doktorn Gustaf Helge Lindgren för tiden från och med den 1 juli 1937 tills vidare till och med den 30 juni 1940.

Vidare anbefaller Kungl. Maj:t dels de nu utsedda ledamöterna av konstrådet att, så snart ske kan, sammanträda för val av den sjunde ledamoten av konstrådet för tiden den 1 juli 1937 tills vidare till och med den 30 juni 1940 ävensom att till Kungl. Maj:t inkomma med anmälan om valet, dels ock konstrådet att till Kungl. Maj:t likaledes så snart ske kan inkomma med förslag till instruktion för rådet.

Slutligen ställer Kungl. Maj:t ifrågavarande anslag till statskontorets förfogande att av statskontoret efter rekvisition i mån av behov utbetalas till konstrådet, som äger disponera anslaget för därmed avsett ändamål.

Detta meddelas statskontoret till efterrättelse i vad på statskontoret ankommer.

Stockholms slott den 30 juni 1937.

GUSTAF

/Arthur Engberg.